

2. «Про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» меморандум від 1994.05.12 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/998_158;
3. «Про денонсацію Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» проект закону від 1 липня 1968 року №0076 від 20.03.2014 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50334;
4. «Про Заяву Верховної Ради України щодо відновлення Україною статусу ядерної держави»: проект постанови №4351а від 23.07.2014 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51782;
5. Україна може повернутися до питання створення ядерної зброї [Електронний ресурс] // Кореспондент. — 2014. — Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3418619-ukraina-mozhe-povernutysia-do-pytannia-stvorennia-yadernoi-zbroi-hlava-minoborony>;
6. Ядерна зброя і Україна [Електронний ресурс] // Експрес. — 2014. — Режим доступу: <http://www.expres.ua/main/2014/11/04/118258-yaderna-zbroya-ukrayina-cinu-vidnovlennya-porahovano>;
7. Росія виступила проти перегляду без'ядерного статусу України [Електронний ресурс] // ZN,UA. — 2014. — Режим доступу: http://dt.ua/POLITICS/rosiya-vistupila-proti-pereglyadu-bez-yadernogo-statusu-ukrayini-151206_.html;
8. Лавров заявив, що Україні ніхто не дасть відновити ядерний статус [Електронний ресурс] // ZN,UA. — 2014. — Режим доступу: http://dt.ua/POLITICS/lavrov-zayaviv-scho-ukrayini-niht-ne-dast-vidnoviti-yaderniy-status-151381_.html;
9. Заступник держсекретаря США про Будапештський меморандум та ядерну зброю [Електронний ресурс] // Європейська Правда. — 2014. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/interview/2014/12/9/7028568/>;
10. Відновлення ядерного статусу перетворить Україну на Північну Корею [Електронний ресурс] // Голос Столиці. — 2014. — Режим доступу: http://newsradio.com.ua/2014_07_24/V-dnovlennja-jadernogo-statusu-peretvorit-Ukra-nu-na-P-vn-chnu-Koreju-ekspert-6547/;
11. Валерій Чалий. Інтерв'ю щодо відновлення ядерного статусу України [Електронний ресурс] // Youtube. — 2015. — Режим доступу: <https://youtu.be/IB1Y7G3phZs>.

О.М. ПЕТІНА,

аспірант Кіровоградського національного технічного університету

ДЕСТРУКТИВНІ ФАКТОРИ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

Сучасний етап соціально-економічного розвитку суспільства передбачає акумулювання та ефективне використання всіх наявних ресурсів. Одним з найважливіших джерел оновлення в системі трудового відтворення є молодь. Розуміння закономірностей інтеграції молодих фахівців у професійно-трудова сферу безпосередньо пов'язано з визначенням їх ролі і місця в суспільному відтворенні, суб'єктом якого вони є. Включаючись у професійно-трудова відносини та інтегруючись в їх структуру, вони не тільки успадковують досвід, залишений попереднім поколінням, але й перетворюють його, реалізуючи свої здібності та навички. На сьогоднішній день тенденції розвитку ринку праці України носять специфічний і нестійкий характер, негативно відбиваючись на процесах інтеграції молоді до трудової сфери. Вивченню становища молоді на ринку праці присвячені роботи

Е. Лібанової, М. Семикіної, В. Петюха, О. Грішної, О. Абашиної, М. Хмелярчук та інших. Разом з тим, у науковій літературі і практиці поки недостатньо представлені роботи, в яких на базі основних сучасних теорій та концепцій всебічно і комплексно розглядаються стратегії зайнятості молоді.

Разом з тим, нинішня ситуація із зайнятістю молоді, яка погіршилася в результаті глобальної економічної кризи, стає терміновим викликом з довгостроковими наслідками як для молодих людей, так і для суспільства в цілому. Сама по собі молодь є однією з найбільш зацікавлених сторін в пошуку гідної роботи. Однак саме молодь, випускники вищих навчальних закладів, які вперше опиняються на ринку праці — є найбільш вразливою його категорією. Маючи менше досвіду і практичних навичок, ніж у дорослих, молодь часто стикається з неабиякими труднощами при пошуку роботи.

До того ж, молодіжний сегмент ринку праці здебільшого характеризується кількісною та якісною асиметричністю, що полягає в надлишковій пропозиції престижних високооплачуваних спеціальностей (бухгалтери, юристи, економісти і т. д.) і нестачі кваліфікованих фахівців із тих професій, виникнення яких зумовлено інноваційними процесами в суспільстві (інженери інформаційних служб, фахівці у сфері програмування продуктів, обладнання, технологій, управління складними інформаційними системами) [1, с. 132—133]. А це негативно позначається на розвитку інноваційного потенціалу молоді та її включенні до інноваційних сфер діяльності, які передбачають розробку нових ідей, технологій, продуктів. Тому досить актуальним питанням постає вивчення деструктивних факторів зайнятості.

Причинами зазначених явищ можна назвати складні трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, і пов'язані з ними негативні тенденції в багатьох галузях економіки, в тому числі і на національному ринку праці. Депресивна, нераціональна структура зайнятості, низька оплата праці, тінізація зайнятості, високий рівень міграції та безробіття населення — усі ці фактори позначаються на процесі працевлаштування молоді у високотехнологічних галузях економіки, створюючи значні загрози в реалізації їх потенціалу.

Так, у 2014 р. глобальний рівень безробіття серед молоді становив 13,1%, що майже в три рази вище, ніж рівень безробіття дорослих осіб. В Україні даний показник перевищує 20% [2]. Такий високий рівень молодіжного безробіття є колосальною втратою для вітчизняного ринку праці, що призводить:

- до поглиблення бідності та зuboжіння молодих родин (як наслідок — збільшення розлучень, абортів, зниження народжуваності, збільшення числа безпритульних і покинутих дітей, дітей-сиріт, дітей-інвалідів);
- до зниження соціальної захищеності молоді та неадекватної оцінки молодіжної праці, що сприяє падінню національного патріотизму, призводить до відтоку молодих фахівців у розвинені країни, прищеплює інтерес до пошуку альтернативних форм заробітку в сфері неформальної економіки і тіньового бізнесу, підриває інтерес до освіти та інновацій;
- до збільшення криміногенної ситуації в країні (збільшується кількість злочинів, розцвітає алкоголізм і наркоманія, скорочується тривалість життя, збільшується смертність — все це сприяє природному виродженню нації).

Але, навіть після того, як молодим людям вдається знайти роботу, вони все одно продовжують відчувати нестабільність та брак можливостей для професійного розвитку. Тому, у молоді більше шансів опинитися на вразливому робочому місці, яке може несприятливо позначитись на їх майбутньому і перспективах збільшення доходів.

Відтак, оптимальні можливості працевлаштування молодих фахівців детерміновані об'єктивними і суб'єктивними факторами. Формування конкурентного середовища на ринку праці, що остаточно знищило традиційний механізм державного розподілу молодих фахівців, підсилило важливість розробки активної та результативної стратегії зайнятості молоді. Крім того, актуалізувалися проблеми соціальної суб'єктності у професійно-трудої сфері. У цьому контексті підвищується роль вищих навчальних закладів у посиленні конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Сьогодні зона відповідальності вищої школи включає в себе створення комплексу механізмів адаптації молодих фахівців до конкурентних умов праці. Метою сучасної освіти є становлення особистості, готової до адекватного сприйняття соціально-економічних змін в суспільстві, здатної до самореалізації на вільному ринку праці в умовах трансформації економіки.

О. Чуб виділяє наступні фактори, що найбільше впливають на молодіжний сегмент ринку праці: політичні (стабільність політичної ситуації в країні, ефективність законодавчої системи, якість державного регулювання соціально-економічних процесів), демографічні (статеві-вікова структура населення, народжуваність, смертність і міграція), економічні (розвиток продуктивних сил, галузева структура національної економіки, економічне стимулювання, інвестиційна політика, рівень життя населення і та ін.), соціальні (рівень розвитку сфери обслуговування і мережі дошкільних закладів, освітній рівень населення, національні традиції, рівень розвитку охорони здоров'я) та організаційні (рівень організації праці, виробництва і управління, організація роботи біржі праці, служби зайнятості). Зазначені фактори є зовнішніми щодо людини, існують часто незалежно від її свідомості і волі. Керувати ними суспільство може безпосередньо, формуючи в рамках національної економіки визначену за кількісною і якісною структурою сферу прикладання праці [3, с. 321].

Н. Ведмідь серед значної кількості факторів, що обумовлюють проблему молодіжної зайнятості увагу приділяє таким, як: профорієнтація; диспропорції попиту та пропозиції робочої сили; складність отримання першого робочого місця; неефективна взаємодія між роботодавцями, навчальними закладами та студентами [4].

Отже, до факторів які негативно впливають на збільшення безпосередньої зайнятості молоді відносимо наступні:

- молоді спеціалісти в силу своєї «незрілості» та браку професійного досвіду є однією з найменш затребуваних верств населення на ринку праці. Тому, молоді люди нерідко першими підпадають під скорочення при реорганізації підприємств або стають безробітними відразу ж після закінчення навчального закладу;

- надмірна амбіційність випускників сучасних вузів (особливо комерційних) – завищені вимоги до умов і оплати праці, небажання робити кар'єру із самих «низів», поступово піднімаючись по щаблях службової драбини, – ускладнюють ситу-

ацію на ринку праці молодих фахівців, збільшують кількість безробітних серед молоді;

- відсутність чіткої професійної визначеності – часто освіта, отримана у вузі, не є основним професійним орієнтиром, молодий фахівець не знає своїх професійних схильностей і не віддає конкретних переваг ні одній із професій;

- відсутність практичної підготовки з дитинства до будь-якої реальної роботи приводить до небажання змінювати розмірений уклад «легкого» життя за «надійним батьківським плечем»; безініціативність при пошуку роботи;

- невідповідність пропонованих освітніх послуг ринковому попиту;

- відсутність взаємодії між навчальними закладами та підприємствами-роботодавцями;

- слабка соціальна захищеність, необґрунтовано низька система оплати праці в країні, висока плинність кадрів на українських підприємствах стимулює молодого фахівця до пошуку заробітної плати на більш сприятливій ниві зарубіжних підприємств та організацій.

На думку М. Семикіної, в умовах дефіциту робочих місць, підвищених вимог роботодавців до якості робочої сили, далеко не всі представники молодого покоління готові, бажають і здатні нарощувати конкурентні переваги на ринку праці і свідомо підтримувати їх розвиток. Кращі шанси у пошуках роботи, закріплені за постійним робочим місцем (в умовах стандартної або нестандартної зайнятості) мають ті молоді люди, які отримали відповідне виховання, хорошу сучасну освіту, обрали здоровий спосіб життя, яким притаманні відповідні ціннісні орієнтири у сфері праці – активність, цілеспрямованість, наполегливість, працездатність, мобільність, прагнення нарощувати знання [5, с. 29]. Тому, вважаємо, що для забезпечення ефективної зайнятості молоді на сучасному ринку праці, передусім молоді люди повинні зрозуміти важливість розвитку власної особистості, культури, креативного мислення, навичок, постійного навчання та самовдосконалення.

Враховуючи все вищезазначене, пропонуємо наступні напрями сприяння зайнятості молоді, зокрема в інноваційній сфері, з боку держави, роботодавців та профспілок:

- ❖ розширення можливостей молоді щодо працевлаштування за допомогою зміцнення зв'язків «система освіти – ринок праці», включаючи: проходження обов'язкової, а не просто формальної виробничої практики на підприємствах з метою отримання досвіду; профорієнтацію; підтримку під час пошуку роботи; використання практики подання рекомендаційних листів, що прийнята в багатьох країнах;

- ❖ підвищення зацікавленості роботодавців щодо прийняття на роботу молодих спеціалістів (державне втручання через законодавство);

- ❖ підвищення рівня самозайнятості молоді (залучення до підприємництва, в тому числі інноваційного) шляхом розробки державних програм підтримки та навчання молоді основам бізнесу;

- ❖ сприяння захисту трудових прав молодих людей з гарантуванням їм рівних прав у сфері праці, закріпленням їх у колективних договорах та забезпеченням належного соціального захисту;

❖ проведення регулярних досліджень стосовно перспектив ринку праці з основними горизонтами його розвитку, прогнозами появи нових галузей, видів діяльності, технологічних змін в економіці, а також поширення результатів таких досліджень серед учнів шкіл, студентів, їх батьків та педагогічної спільноти;

❖ підвищення конкурентоспроможності молоді на ринку праці шляхом проведення дослідницьких стажувань та конкурентного відбору;

❖ пріоритетом для осіб, які приймають рішення в галузі молодіжної політики, повинне стати інвестування в молодь і надання їм стартових можливостей у сфері праці.

Таким чином, проблема молодіжної зайнятості в Україні як і раніше залишається гострою і процес адаптації молоді до нових економічних умов відбувається складно. У цій ситуації основним завданням держави і роботодавців є застосування ефективних заходів, що підвищують шанси молодих людей безболісно інтегруватися у кваліфікаційну і професійну структуру ринку праці, гідно закріпитися на ньому, стати конкурентною його складовою.

Література

1. Дяків О. Н. Проблеми зайнятості молоді в інноваційній економіці / О. Н. Дяків, С. А. Прохоровська // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: європейський вектор — нові виклики та можливості : тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 14—16 травня 2015 року : до 50-річчя Інженерно-економічного факультету (Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту) / Національний університет «Львівська політехніка» [та інші]. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. — С. 132—133.
2. Global Employment Trends 2014: The risk of a jobless recovery [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-employment-trends/2014/WCMS_233953/lang=en/index.htm.
3. Чуб О. В. Чинники ефективної зайнятості молоді в сучасних умовах / О. В. Чуб // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. — 2014. — № 2. — С. 319—324.
4. Ведмідь Н. Г. Проблеми зайнятості молоді в Україні: ключові чинники та напрями їх подолання / Н. Г. Ведмідь // Наукові та практичні аспекти модернізації публічної влади в умовах глобалізації суспільства: міжнародна інтернет-конференція, 01.06.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/42608>.
5. Семикіна М. В. Конкурентоспроможність молоді на регіональному ринку праці в умовах системної кризи / М. В. Семикіна, С. С. Голбанос // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету / Збірник наук. праць. — Кіровоград: КНТУ, 2015. — Вип. 27. — С. 28—35.